

ISOPHOS EK

ISophos: Uluslararası Bilişim, Teknoloji ve Felsefe Dergisi

ISophos: International Journal of Information, Technology and Philosophy

ISOPHOS • Yıl/Year: 2 • Sayı/Num: 4 • Bahar/Spring 2020

ISSN: 2651-463X

BM GENEL KURULU'NUN "İTERNETTE İNSAN HAKLARININ KULLANILMASI, KORUNMASI VE TEŞVİK EDİLMESİ"NE DAİR ALDIĞI KARAR

Çeviren: Duygu Aydemir¹

Kalkınma Hakkı Dâhil, Medeni, Siyasi, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Hakların ve Tüm İnsan Haklarının Korunması ve Teşvik Edilmesi

*BİRLEŞMİŞ MİLLETLER GENEL KURULU
27 Haziran 2016 - A/HRC/RES/32/13*

İnsan Hakları Konseyi

32. Oturum

Gündem maddesi 3

Avusturalya¹, Avusturya, Belçika, Bosna-Hersek,* Brezilya,* Bulgaristan,* Kanada,* Hırvatistan,* Kıbrıs,* Çek Cumhuriyeti,* Danimarka,* Estonya,* Fiji,* Finlandiya,* Fransa, Gürcistan, Almanya, Yunanistan,* Haiti,* Honduras,* Macaristan,* İzlanda,* İrlanda,* İtalya,* Japonya,* Letonya, Liechtenstein,* Litvanya,* Lüksemburg,* Malta,* Meksika, Monaco,* Montenegro,* Hollanda, Nijerya, Norveç,* Paraguay, Polonya,* Portekiz, Moldova Cumhuriyeti,* Romanya,* Senegal,* Sırbistan,* Slovakya,* Slovenya, İspanya,* İsveç,* Makedonya Cumhuriyeti, Tunus,* Türkiye,* Ukrayna,* Birleşik Krallık, Amerika Birleşik Devletleri:* taslak karar*

İnternette İnsan Haklarının Kullanılması, Korunması ve Teşvik Edilmesi

İnsan Hakları Konseyi,

Birleşmiş Milletler Tüzüğü Rehberliğinde

Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme ve Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi dahil, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve ilgili uluslararası insan hakları sözleşmelerindeki insan haklarını ve temel özgürlükleri yeniden teyit ederek,

¹ *Doktora öğrencisi, Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İletişim Bilimleri A.B.D. duygumb@gmail.com*

² *İnsan Hakları Konseyi'nin üyesi olmayan devlet.*

Kadınların güçlendirilmesinde düşünce ve ifade özgürlüğünün rolü üzerine 13 Haziran 2013 tarih ve 23/2 sayılı, 24 Mart 2015 tarih ve 28/16 sayılı kararları ve dijital çağda mahremiyet hakkı ve düşünce ve ifade özgürlüğüne ilişkin 2 Ekim 2009 tarihli 12/16 sayılı kararların yanı sıra, bilhassa internette insan haklarının geliştirilmesi, korunması ve kullanılmasına ilişkin 5 Temmuz 2012 tarihli 20/8 sayılı ve 26 Haziran 2014 tarih ve 26/13 sayılı Konsey kararlarını, İnsan Hakları Komisyonu ve İnsan Hakları Konseyi'nin düşünce ve ifade özgürlüğü hakkına ilişkin tüm ilgili kararlarını hatırlatarak ve ayrıca Dünya Bilgi Toplumu Zirvesi sonuçlarının uygulamasının genel değerlendirmesi üzerine olan Genel Kurul'un üst-düzey toplantısının sonuç belgesini içeren 16 Aralık 2015 tarih ve 70/125 sayılı kararları ve kalkınma için bilişim ve iletişim teknolojileri hakkındaki 22 Aralık 2015 tarih ve 70/184 sayılı kararları, dijital çağda mahremiyet hakkındaki 18 Aralık 2014 tarih ve 69/166 sayılı, 18 Aralık 2013 tarihli ve 68/167 sayılı Genel Kurul kararlarını hatırlatarak,

2030 yılına yönelik Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'nin² kabulünü benimseyerek ve insani ilerlemeyi hızlandırmak, dijital uçurumu gidermek ve bilgi toplumları geliştirmek için, bilgi-iletişim teknolojilerinin yayılmasının ve bireylerin küresel düzeyde ve sürdürülebilir biçimde birlikte ağa bağlı kalmasının büyük bir potansiyele sahip olduğunu *benimseyerek*,

Diğer şeylerin yanı sıra, İnternet Yönetişimine dayanak oluşturan insan hakları ve insanların çevrim dışı dünyadaki haklarının çevrim içinde de korunması ihtiyacının onaylandığı 23-24 Nisan 2014'de São Paulo'da yapılan İnternet Yönetişiminin Geleceği üzerine Küresel Çok-paydaşlı Toplantıya *önem vererek*,

10-13 Kasım 2015'de João Pessoa'da yapılan en son toplantı da dâhil İnternet Yönetişim Forumu'nun geçmiş oturumlarına da *dikkat ederek*,

Teknolojik gelişimin hızlı ilerlemesi dünyanın her yerinden bireylerin yeni bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmasını sağladığından, İnternette insan haklarının, özellikle ifade özgürlüğü hakkının kullanılmasının önemi gittikçe artan bir konu olmasına dikkat ederek,

Ayrıca İnternet'te gizlilik ve güveni oluşturmanın önemine –en azından

² Genel Kurul kararı 70/1

ifade özgürlüğü, mahremiyet ve diğer insan hakları açısından– ve bunun yanı sıra, gelişme ve yeniliği mümkün kılan İnternet’in potansiyelinin; hükümetler, sivil toplum, özel sektör, teknik ekip ve akademi arasındaki bütünlüklü işbirliğiyle gerçekleştirilebilir olmasına *dikkat çekerek*,

Çevrim içi mahremiyetin, ifade özgürlüğü ve müdahale olmaksızın fikir sahibi olma hakkı ile barışçıl toplanma ve dernek kurma özgürlüğü için önemli olduğunu *kabul ederek*,

İnternet’te bilgiye erişimin, eğitim hakkının teşvik edilmesini kolaylaştıran, eğitim hakkını kullanmayı etkileyeceği için de dijital okur yazarlığın ve dijital uçurumun üzerine eğilme ihtiyacını vurgulayan önemli bir araç olduğunu, dolayısıyla küresel ölçekte ekonomik ve kapsamlı eğitim için pek çok olanak tanıdığını *vurgulayarak*,

Dijital uçurumun farklı şekillerde, ülke içinde ve ülkeler arasında, erkekler ve kadınlar, kız ve erkek çocukları arasında var olduğu endişesini ifade ederek ve bunları kapatma ihtiyacını *kabul ederek*,

Bilgi ve iletişim teknolojilerine erişimi arttırarak, dijital okuryazarlığı teşvik ederek ve eğitime kız çocuklarının ve kadınların katılımını sağlayarak, bilgi ve iletişim teknolojilerine ilişkin eğitimler vererek, fen bilimleri, bilgi ve iletişim teknolojileri alanlarında kariyer yapmaları için kız çocuklarını ve kadınları cesaretlendirerek, onları güçlendirmenin önemini *vurgulayarak*,

Engelli Hakları Sözleşme’sinin, engelli kişilerin İnternet dâhil yeni bilişim ve iletişim teknolojileri ve sistemlerine erişimini teşvik etmek için uygun önlemleri alma konusunda devletlerin ilgili birimlerine çağrı yapan 9. ve 21. maddelerini *hatırlayarak*,

İnternetin küresel, açık ve birlikte çalışabilir durumda kalması için, devletlerin güvenlik endişelerini Uluslararası İnsan Hakları yükümlülüklerine uygun olarak, özellikle ifade özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü ve gizlilik ile ilgili olarak ele almalarının bir zorunluluk olduğunu kabul ederek,

Tüm insan hakları ihlalleri ve İnternet’te temel özgürlükler ve insan haklarının kullanımından dolayı bireylerin maruz kaldığı istismarlar ve bu ihlal ve istismarların cezasız kalmasından derin *endişe duyarak*,

Çevrim içinde bilgiye erişimi veya bilginin dağıtılmasını aksatan veya kasıtlı olarak engelleyen veya bunu amaçlayan tedbirlerden de derin *endişe duyarak*,

Açık, erişilebilir ve çok-paydaşlı katılımdan beslenen İnternet için ve de İnternet erişimini sağlarken ve erişimi genişletirken kapsamlı bir insan hakları temelli yaklaşım uygulamanın önemini *vurgulayarak*,

On yedinci, yirmi üçüncü, yirmi dokuzuncu ve otuz ikinci oturumlarında³ İnsan Hakları Konseyi'ne sunulan fikir ve ifade özgürlüğü hakkının korunması ve teşvik edilmesi hakkındaki ve de İnternet'te ifade özgürlüğü üzerine olan altmış altıncı oturumunda⁴ Genel Kurul'a sunulan Özel Raportör'ün raporlarına ve otuz birinci oturumda⁵ İnsan Hakları Konseyi'ne sunulan mahremiyet hakkı üzerine Özel Raportör'ün raporuna *dikkat çekerek*,

Çevrimiçi temel özgürlükler ve insan haklarını korumada ve teşvik etmede sivil toplum, özel sektör, teknik ekip ve akademi dâhil tüm ilgili paydaşlarla hükümetin bağlılığının kilit önem taşıdığını *göz önünde bulundurarak*,

1. Özellikle ifade özgürlüğü olmak üzere İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin ve Uluslararası Sivil ve Siyasi Haklara İlişkin Sözleşmelerin 19'uncu maddeleri uyarınca çevrimdışı olduğunda sahip olunan hakların çevrimiçiyken de korunmasını, bu hakların ülke sınırlarına bağlı olmaksızın ve kişinin istediği herhangi bir medya aracılığıyla uygulanmasını *onaylar*,
2. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ne ulaşmak da dâhil çeşitli şekillerde kalkınmanın ve ilerlemenin hızlandırılması için İnternet'in küresel ve gelişen doğasını bir itici güç olarak *kabul eder*,
3. Tüm devletleri, bütün ülkelerdeki medya, bilgi ve iletişim olanaklarının ve teknolojilerinin gelişimini hedefleyen uluslararası işbirliğini teşvik etmeye ve kolaylaştırmaya *çağırır*,
4. Kaliteli eğitimin kalkınmada belirleyici bir rol oynadığını *onaylar*

³ M/İHK/17/27, M/İHK /23/40 ve Düzt.1, M/İHK /29/32 ve M/İHK /32/38

⁴ M/66/290.

⁵ M/İHK /31/64

ve bu nedenle dijital okur yazarlığı teşvik etmek ve eğitim hakkının teşvikini kolaylaştırmak için önemli bir araç olan İnternet'te bilgiye erişimi olanaklı kılmak adına tüm Devletlere *çağrı yapar*,

5. İnternet'e erişimi sağlamak ve genişletmek için kapsamlı bir insan hakları temelli yaklaşımın uygulanmasının önemini *teyit eder* ve farklı şekillerde tezahür eden dijital uçurumun giderilmesi için tüm Devletlerin çaba göstermesini *talep eder*,
6. Toplumsal cinsiyet temelli dijital uçurumu kapatmaya ve tüm kadınların ve kızların güçlendirilmesini teşvik etmek için teknolojinin, özellikle de bilgi ve iletişim teknolojisinin kullanımını geliştirmeye tüm devletleri *davet eder*,
7. Tüm Devletleri, engelli kişilerin katılımıyla, engelli kişilerin erişebileceği yardımcı ve uyarlanabilir teknolojiler dâhil olmak üzere bilgi ve iletişim teknolojileri ve sistemlerinin tasarımını, geliştirilmesini, üretimini ve dağıtımını teşvik etmek için uygun önlemleri almaya *teşvik eder*,
8. Tüm Devletleri, hukuki kurallara dayalı ulusal demokratik, şeffaf kurumlar da dahil olmak üzere, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınma üreten canlı bir güç olmaya devam edebilmesi için internette özgürlük ve güvenliği koruyacak şekilde; ifade özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü, mahremiyet ve diğer çevrim içi insan haklarının korunmasını sağlamak için uluslararası insan hakları yükümlülüklerine uygun olarak İnternet üzerindeki güvenlik endişelerini ele almaya çağırır.
9. İşkence, yargısız infaz, zorla kaybolma, keyfi gözaltı, sınır dışı etme, tehdit ve tacizin yanı sıra toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, internette insan haklarını ve temel özgürlüklerini kullandıkları için kişilere karşı işlenen tüm insan hakları ihlallerini ve suistimallerini tartışmasız bir şekilde kınamaktadır ve tüm Devletlerin bu konuda hesap verebilirliğini sağlamaya çağırır;
10. Uluslararası insan hakları hukukunu ihlal edecek şekilde çevrim içi bilgiye erişimi veya bilgi yayılmasını kasıtlı olarak engellemeye

veya aksatmaya yönelik kesin tedbirleri kınamakta ve tüm Devletleri bu tür tedbirlerden kaçınmaya ve durdurmaya davet eder;

11. İnternet’te ayrımcılığı veya şiddeti kışkırtmaya yol açan nefreti savunanlarla mücadele etmenin yanı sıra hoşgörü ve diyalogun teşvik edilmesinin önemini *vurgular*,
12. Tüm devletleri, özünde evrensel erişim ve insan haklarından yararlanma hedefine sahip olan İnternet ile ilgili ulusal kamu politikalarını benimsemeyi ve tüm paydaşların dâhil olduğu şeffaf ve kapsayıcı süreçlerle formüle etmeyi *düşünmeye çağırır*,
13. Üst düzey temsilciden, devletlerle, İnsan Hakları Konseyi’nin özel prosedürleriyle, uluslararası kuruluşlarla, ulusal insan hakları kurumlarıyla, sivil toplumla, endüstriyle, teknik toplulukla ve akademiyle ve diğer paydaşlarla istişare halinde insan hakları perspektifinden dijital cinsiyet uçurumunu azaltmanın yolları hakkında bir rapor hazırlamasını ve bu raporu otuz beşinci oturumda İnsan Hakları Konseyi’ne sunmasını *talep eder*,
14. Özel prosedürleri, uygun olduğu şekilde, mevcut yetkileri dâhilinde bu konuları, dikkate almaya *destekler*,
15. İnternette ve diğer bilişim ve iletişim teknolojilerinde ifade özgürlüğü de dahil olmak üzere insan haklarının teşvik edilmesi, korunması ve kullanılmasına dair ve internetin çalışma programına uygun olarak vatandaş ve sivil toplum katılımını teşvik etmesi, her toplumda kalkınmanın gerçekleştirilmesi ve insan haklarının kullanılması için önemli bir araç olduğuna dair değerlendirmesine devam etmeye karar verir.

Kaynak: <https://daccess-ods.un.org/TMP/6879990.1008606.html>

